

Woordenlijst Praten op School

Stichting Expertisecentrum Oefenen.nl
Foundation House
Koninginnegracht 15
2514 AB DEN HAAG

070 762 2 762
info@oefenen.nl
www.oefenen.nl

**Thuis, op school of in
de bibliotheek.**

Steeds meer mensen
werken met de
programma's van
Oefenen.nl.

Inhoud

Een middelbare school kiezen

1	De middelbare school	2
2	Het schooladvies	4
3	Praten over het schooladvies	6
4	Praten met andere ouders	8
5	Naar een open dag	10
6	De informatieavond	12

Op de middelbare school

7	Hoe gaat dat, de middelbare school?	14
8	Een afspraak maken met een docent	17
9	Praten over spijbelen	18
10	Wat is jouw rol?	20
11	Het huiswerk	22
12	Een rapportgesprek	26
13	Praten over pesten	28
14	Het tienminutengesprek	30
15	Het driehoekgesprek	32

Thuis leren

16	Je kind thuis helpen	33
17	De puberteit	36
18	Taal thuis en op school	40

1 De middelbare school

Woord	Betekenis	Voordbeeldzin
de basisschool	De school voor kinderen tussen de 4 en 12 jaar.	Amir is 12 jaar. Hij zit in groep 8 van de basisschool .
de middelbare school	De school voor kinderen vanaf 12 jaar. Er zijn verschillende niveaus.	Na groep 8 gaat Amir naar de middelbare school .
het vmbo	De school waar kinderen veel leren in de praktijk. Het vmbo duurt 4 jaar.	Op het vmbo leer je ook door dingen te doen. Je leert daar bijvoorbeeld koken of een auto repareren.
de havo	De school waar kinderen meer leren uit boeken. De havo duurt 5 jaar.	Op de havo leer je meer uit boeken dan op het vmbo. Je leert om een praktisch beroep uit te voeren. Bijvoorbeeld docent of fysiotherapeut.
het vwo	De school waar kinderen veel theorie krijgen. Het vwo duurt 6 jaar.	Op het vwo leer je om later een meer theoretisch beroep te doen. Bijvoorbeeld dokter of onderzoeker.
het beroep	Het werk dat je kiest om te doen.	Zijn beroep is dokter.
praktisch	Als iets in de praktijk gebeurt.	Iemand die met zijn handen werkt, is praktisch bezig.
theoretisch	Iets is theoretisch als er vooral over gepraat of gedacht wordt en het niet gedaan wordt.	Iemand die vooral met boeken werkt en leert is theoretisch bezig.
de opleiding	Leren voor een beroep.	Amir volgt een opleiding tot docent.
de richting	Een richting in het onderwijs, gaat over het soort vakken dat je krijgt en welke beroepen je later kunt doen.	Peter wil later in de richting van de techniek gaan werken. Hij kiest dus het profiel Natuur en Techniek.

het praktijkonderwijs	Een type middelbare school voor kinderen die extra hulp nodig hebben bij het leren.	Op het praktijkonderwijs leer je vakken als Nederlands en Wiskunde, maar je leert ook hoe je voor jezelf zorgt en wat je moet weten om later te kunnen werken.
het diploma	Het bewijs dat je een opleiding hebt gedaan.	Yamal kan met zijn vwo- diploma naar de universiteit.
het mbo	Een type onderwijs voor na de middelbare school, waar kinderen vooral leren in de praktijk.	Na het vmbo gaat Amir naar het mbo .
het hbo	Een type onderwijs voor na de middelbare school, waar kinderen leren uit boeken en in de praktijk.	Na de havo gaat Laila naar het hbo .
de universiteit	Een type onderwijs voor na de middelbare school, waar kinderen vooral leren uit boeken.	Na het vwo gaat Yamal naar de universiteit .
studeren	Leren op het mbo, hbo of universiteit.	Laila studeert op een hbo.
de praktijkles	Een les waarbij kinderen leren in de praktijk.	In de praktijkles leert Amir een auto repareren.
de stage	Bij een stage gaan kinderen leren in een bedrijf.	Anne loopt stage bij een bakkerij.
de leerweg	Een leerweg is een pakket vakken dat leerlingen kunnen kiezen na de tweede klas van het vmbo. Er zijn tien leerwegen op het vmbo.	Op het vmbo moet je een leerweg kiezen.
het niveau	Een niveau geeft aan wat voor soort onderwijs het is. Je hebt verschillende niveaus van de middelbare school en het vervolgonderwijs.	Het vwo, de havo en het vmbo zijn verschillende niveaus van de middelbare school.
het profiel	Een profiel is een pakket vakken dat leerlingen kunnen kiezen voor de bovenbouw van het vmbo, de havo of het vwo.	Met het profiel Natuur en Gezondheid kun je later bijvoorbeeld dokter of psycholoog worden.

2 Het schooladvies

Woord	Betekenis	Voorbeeldzin
de middelbare school	De school voor kinderen vanaf 12 jaar. Er zijn verschillende niveaus.	Na groep 8 gaat Amir naar de middelbare school .
het advies	Als je een advies krijgt, geeft iemand je een tip, een goed idee of suggestie.	De leerkracht geeft Lisa het advies om meer te oefenen met lezen. Zo wordt ze beter in lezen.
het schooladvies	Met het schooladvies vertelt de leerkracht van groep 8 welk niveau van de middelbare school het beste bij jouw kind past.	Het schooladvies van Zara is vwo.
de eindtoets	De eindtoets is een toets die kinderen in groep 8 moeten maken. De eindtoets is belangrijk voor het schooladvies.	Mijn kind vond de eindtoets moeilijk. Hij hoopt op een goede score.
de leerkracht	Een leerkracht is iemand die lesgeeft op de basisschool. Je kind noemt de leerkracht vaak 'juf' of 'meester'.	De leerkracht van groep 8 heet Petra.
de score	De score geeft aan hoe je kind de eindtoets heeft gemaakt.	Met een score van 537 kan Leila naar de havo.
taal	Taal is het vak op de basisschool waar kinderen oefenen met lezen en schrijven. Het vak 'taal' is altijd Nederlands.	Vandaag werken de kinderen de hele ochtend aan taal .

rekenen	Als je rekest, dan werk je met cijfers en getallen. Kinderen leren rekenen op school.	Amir vindt rekenen het leukste vak op school.
Wereldoriëntatie	Alle vakken op de basisschool die gaan over de natuur, de mens, de techniek en de maatschappij heten samen 'Wereldoriëntatie'.	Lisa vindt geschiedenis het leukst van alle Wereldoriëntatie -vakken.
je best doen	Als je je best doet, doe je iets zo goed mogelijk.	Leila werkt hard. Ze doet goed haar best op school.
samenwerken	Als je samenwerkt, dan werk je met meer mensen aan een opdracht.	Zara werkt graag in een groep, want ze houdt van samenwerken .
het cijfer	Een cijfer laat zien hoe goed een leerling een toets of opdracht heeft gemaakt. In Nederland is 1 het laagste cijfer en 10 het hoogste cijfer.	Lisa is goed in taal. Ze haalt er hoge cijfers voor.
het er niet mee eens zijn	Als je het ergens niet mee eens bent, dan heb je een andere mening dan iemand anders.	Youssef is het niet eens met de leerkracht. Hij vindt dat het schooladvies niet bij zijn dochter past.
het schooltype	Het schooltype is het niveau op de middelbare school. Voorbeelden van schooltypen zijn vmbo, havo en vwo.	Leila weet nog niet welk schooltype ze kiest. Het wordt vmbo of havo.
enkelvoudig (advies)	Bij een enkelvoudig advies krijgt je kind één schooltype als advies.	Kamil krijgt een enkelvoudig advies van de school. Hij gaat naar de havo.
meervoudig (advies)	Ook: 'een dubbel advies'. Bij een meervoudig advies krijgt je kind twee schooltypen als advies. Je kunt zelf kiezen naar welk niveau je kind gaat.	Mijn dochter krijgt een meervoudig advies van de school. Ze heeft een advies voor vmbo-tl/havo.
definitief	Als iets definitief is, kan het niet meer veranderen.	Het definitieve schooladvies voor Leila is havo.

3 Praten over het schooladvies

Woord	Betekenis	Voorbeeldzin
het schooladvies	Met het schooladvies vertelt de leerkracht van groep 8 welk niveau van de middelbare school het beste bij jouw kind past.	Het schooladvies van Zara is vwo.
uitnodigen	Als je iemand uitnodigt, vraag je of iemand naar jou toe komt. Je vraagt iemand om je gast te zijn.	De leerkracht nodigt ouders uit om op school te komen en te praten.
de eindtoets	De eindtoets is een toets die kinderen in groep 8 moeten maken. De eindtoets is belangrijk voor het schooladvies.	Mijn kind vond de eindtoets moeilijk. Hij hoopt op een goede score.
de score	De score geeft aan hoe je kind de eindtoets heeft gemaakt.	Met een score van 537 kan Leila naar de havo.
het vmbo	De school waar kinderen veel leren in de praktijk. Het vmbo duurt 4 jaar.	Op het vmbo leer je ook door dingen te doen. Je leert daar bijvoorbeeld koken of een auto repareren.
de ontwikkeling	De manier waarop je (kind) verandert, leert en groeit heet 'de ontwikkeling'.	Leren plannen en aan de toekomst denken komt pas laat in de ontwikkeling van kinderen.
zich ontwikkelen	Als je je ontwikkelt, dan verander, groei en leer je.	De leerkracht kijkt goed naar hoe de leerlingen in zijn klas zich ontwikkelen .
het niet eens zijn	Als je het ergens niet mee eens bent, dan heb je een andere mening dan iemand anders.	Youssef is het niet eens met de leerkracht. Hij vindt dat het schooladvies niet bij zijn dochter past.
de open dag	Een dag waarop ouders en kinderen kunnen kijken op een nieuwe (middelbare) school. Je gaat alleen naar een open dag vóór dat je een school kiest.	Anne gaat naar de open dag van drie scholen. Daarna kiest ze een school.

de leerkracht	Een leerkracht is iemand die lesgeeft op de basisschool. Je kind noemt de leerkracht vaak 'juf' of 'meester'.	De leerkracht van groep 8 heet Petra.
---------------	--	--

4 Praten met andere ouders

Woord	Betekenis	Voorbeeldzin
de schoolkeuze	De schoolkeuze is wanneer je samen met je kind een school moet kiezen.	Vóór de schoolkeuze gaan veel kinderen naar een open dag van een paar scholen. Zo kunnen ze het beste een school kiezen.
binnenkort	Als je binnenkort iets moet doen, betekent dat dat je niet veel tijd hebt om het te doen. Ook: snel, gauw, binnen korte tijd.	Zit je kind in groep 8? Dan moet je binnenkort een middelbare school kiezen.
de open dag	Een dag waarop ouders en kinderen kunnen kijken op een nieuwe (middelbare) school. Je gaat alleen naar een open dag vóór dat je een school kiest.	Anne gaat naar de open dag van drie scholen. Daarna kiest ze een school.
de docent	Een docent geeft les op de middelbare school. Ook: leraar.	Op de middelbare school heeft je kind voor ieder vak een andere docent .
het vak/ de vakken	Een vak is een les op school.	Amir is goed in het vak wiskunde.
de keuze	Als je tussen twee of meer dingen moet kiezen, maak je een keuze.	Er zijn zoveel goede scholen, dat Saïda geen keuze kan maken.
de tip	Een tip is een goed idee of interessante informatie.	De juf gaf me de tip om naar een open dag te gaan.
het niveau	Een niveau geeft aan wat voor soort onderwijs het is. Je hebt verschillende niveaus van de middelbare school en het vervolgonderwijs.	Het vwo, de havo en het vmbo zijn verschillende niveaus van de middelbare school.
aanbieden	Als je iets aanbiedt, dan geef je het.	Ik vind het belangrijk dat een school meer dan één niveau aanbiedt .

het praktijkvak	Een vak op school waar je leert door te doen. Je leert dan niet uit een boek.	Lisa kiest een school met veel praktijkvakken . Ze houdt ervan om met haar handen te werken.
handig	Iets dat handig is, is makkelijk om te gebruiken.	Op Magister staat alle informatie over je kind samen. Dat is handig! Je hoeft dan niet steeds op rapporten te wachten of de school te bellen.
graag gedaan	Als iemand 'dankjewel' zegt, kun je 'graag gedaan' zeggen.	Bedankt voor je hulp!' 'Graag gedaan!'
een vraag stellen	Een vraag stellen is hetzelfde als 'iets vragen'.	Ik wil weten hoe andere ouders een school kiezen. Ik ga de moeder van Amir een vraag stellen .
passen bij	Als iets bij je past, dan vind je het leuk en is het goed voor jou.	Michelle houdt van leren uit boeken. Het vwo past goed bij haar.

5 Naar een open dag

Woord	Betekenis	Voorbeeldzin
de open dag	Een dag waarop ouders en kinderen kunnen kijken op een nieuwe (middelbare) school. Je gaat alleen naar een open dag vóór dat je een school kiest.	Anne gaat naar de open dag van drie scholen. Daarna kiest ze een school.
de voorlichting	Bij een voorlichting krijg je informatie over een onderwerp. Bij een voorlichting op school krijg je informatie over de school.	Bij de voorlichting vertelt de mentor over het rooster, de schooltijden en de vakken die de school aanbiedt.
aanbieden	Als je iets aanbiedt, dan geef je het.	Ik vind het belangrijk dat een school meer dan één niveau aanbiedt .
het vmbo	De school waar kinderen veel leren in de praktijk. Het vmbo duurt 4 jaar.	Op het vmbo leer je ook door dingen te doen. Je leert daar bijvoorbeeld koken of een auto repareren.
de havo	De school waar kinderen meer leren uit boeken. De havo duurt 5 jaar.	Op de havo leer je meer uit boeken dan op het vmbo. Je leert om een praktisch beroep uit te voeren. Bijvoorbeeld docent of fysiotherapeut.
het vwo	De school waar kinderen veel theorie krijgen. Het vwo duurt 6 jaar.	Op het vwo leer je om later een meer theoretisch beroep te doen. Bijvoorbeeld dokter of onderzoeker.
de leerling	Een leerling is een kind dat les krijgt op school. Een leerling is tussen de 4 en 18 jaar oud.	In groep 8 zitten 20 leerlingen .
overstappen (op)	Als je overstapt, dan ga je iets anders doen.	Paolo haalt hoge cijfers. Hij kan van de havo overstappen op het vwo.

de docent	Een docent geeft les op de middelbare school. Ook: leraar.	Op de middelbare school heeft je kind voor ieder vak een andere docent .
opletten	Als je goed oplet, dan kijk en luister je met aandacht.	Amir vindt biologie een leuk vak. Hij wil in de les goed opletten . Dan leert hij veel.
de sfeer	De sfeer is het gevoel dat je krijgt van een groep mensen of een ruimte.	Er is een goede sfeer op school. De docenten zijn aardig en het gebouw is heel mooi.
rondkijken	Als je rondkijkt, dan kijk je overal om je heen. Als je rondkijkt in een gebouw, loop je naar alle kamers en gangen en kijk je om je heen.	In een museum mag je niets aanraken. Je mag alleen rondkijken .
de rondleiding	Bij een rondleiding loop je rond in de school en een docent geeft informatie over de school.	De rondleiding begint bij de ingang van de school. Daarna lopen we langs de bibliotheek naar het sportveld.
snappen	Als je iets snapt, dan begrijp je het.	Dat is een moeilijke vraag. Ik snap het niet.
lesgeven	Als een docent lesgeeft, dan leert hij de leerlingen nieuwe dingen.	De mentor van Amir geeft ook les als docent Nederlands.
iets vinden/ ergens iets van vinden	Als je iets vindt, dan is dat jouw mening of gevoel.	Ling vindt wiskunde moeilijk.
het keuzevak	Een keuzevak is een vak je zelf kunt kiezen. In de bovenbouw kunnen leerlingen veel vakken zelf kiezen.	Anne houdt van talen en kiest daarom Frans en Duits als keuzevakken .

6 De informatieavond

Woord	Betekenis	Voorbeeldzin
de informatieavond	Een informatieavond is een avond waarop je informatie krijgt over de school. Je gaat naar een informatieavond van school als je kind er al op school zit.	Saïda gaat naar de informatieavond van de school van haar kind. Daar krijgt ze informatie over de boeken, de excursies en feestdagen.
het rooster	Op het rooster staat welke vakken je kind heeft, hoe laat, in welk lokaal en van welke docent. Zie ook: het schoolrooster.	Laura kijkt op het rooster om te zien hoe laat ze morgen op school moet zijn.
het cijfer	Een cijfer laat zien hoe goed een leerling een toets of opdracht heeft gemaakt. In Nederland is 1 het laagste cijfer en 10 het hoogste cijfer.	Lisa is goed in taal. Ze haalt er hoge cijfers voor.
het contact	Je hebt contact met iemand, als je met iemand praat. Dat kan in het echt, via de telefoon of via e-mail.	Docenten vinden het belangrijk om contact te hebben met de ouders van hun leerlingen.
voor het eerst	Als je iets nog nooit hebt gedaan, doe je het voor het eerst.	Vandaag begint een nieuw schooljaar. Leila gaat voor het eerst naar de middelbare school.
een heleboel	Heel veel.	Saïda krijgt een heleboel nieuwe informatie op de informatieavond. Ze hoopt dat ze het allemaal kan onthouden.
de excursie	Een excursie is een activiteit buiten de school, waar je iets kunt leren. Bijvoorbeeld als leerlingen naar een museum, een bedrijf of een andere stad gaan.	De klas van Michael gaat op excursie naar België.

de ouderbijdrage	De ouderbijdrage is geld dat ouders aan de school betalen. Het geld wordt gebruikt voor extra dingen op school of voor excursies.	Youssef krijgt een brief thuis, waarin de school vraagt of hij een ouderbijdrage wil betalen.
onthouden	Als je iets moet onthouden, moet je het in je hoofd houden. Je moet het je kunnen herinneren. Je moet het niet vergeten.	De mentor wil alle namen van de nieuwe leerlingen kunnen onthouden .
de schoolgids	De schoolgids is een boekje of website waar alle informatie over de school in staat.	Saïda wil weten wanneer haar zoon vakantie heeft. Ze zoekt in de schoolgids de vakantiedagen op.
het bericht	Een bericht is een beetje informatie.	Als je kind niet op school komt, dan stuurt de school je een bericht via e-mail of ze bellen je op.
Magister	Magister is een website waarop alle persoonlijke informatie van jouw kind staat: zijn cijfers, zijn rooster, zijn aanwezigheid.	Youssef kijkt op Magister om de cijfers van zijn dochter te bekijken.
handig	Iets dat handig is, is makkelijk om te gebruiken.	Op Magister staat alle informatie over je kind samen. Dat is handig! Je hoeft dan niet steeds op rapporten te wachten of de school te bellen.
vragen stellen	Vragen stellen is hetzelfde als 'iets vragen'.	Ik wil iets weten over de schoolboeken. Aan wie kan ik mijn vraag stellen?
vertalen	Als je iets vertaalt, dan zeg je het in een andere taal.	Als haar vader een woord niet kent, vertaalt Leila het woord van het Nederlands naar het Arabisch.
de presentatie	Als iemand een presentatie houdt, vertelt hij iets voor een groep mensen.	Op de informatieavond geeft de mentor een presentatie over het schooljaar.
doorgeven (via)	Als je iets doorgeeft, dan laat je via iemand anders of een systeem iets weten.	Ouders kunnen op Magister doorgeven wanneer hun kind ziek is.

7 Hoe gaat dat, de middelbare school?

Woord	Betekenis	Voorbeeldzin
het verschil	Er is een verschil tussen twee dingen als die dingen anders zijn van elkaar. Het is dan niet hetzelfde.	Er zit een groot verschil tussen Leila en haar zus Zara. Ze zijn heel anders.
zelfstandig	Je bent zelfstandig, als je geen hulp nodig hebt van andere mensen of dingen. Je kunt het alleen. Je kunt voor jezelf zorgen.	Als kinderen ouder worden, gaan ze steeds meer dingen zelf doen. Ze worden steeds zelfstandiger .
plannen	Als je iets plant, dan maak je een plan. Je bepaalt hoe en wanneer je iets gaat doen.	Anne vindt het moeilijk om te plannen wanneer ze haar huiswerk moet maken.
het lokaal	Een lokaal is een kamer op school waarin les wordt gegeven.	In het lokaal van Biologie hangen veel foto's van planten, dieren en mensen.
het vak	Een vak is een les op school.	Amir is goed in het vak wiskunde.
de docent	Een docent geeft les op de middelbare school. Ook: leraar.	Op de middelbare school heeft je kind voor ieder vak een andere docent .
de leerkracht	Een leerkracht is iemand die lesgeeft op de basisschool. Je kind noemt de leerkracht vaak 'juf' of 'meester'.	De leerkracht van groep 8 heet Petra.
de vakdocent	Een vakdocent is een docent die één vak geeft. Vakdocenten werken vaak op de middelbare school.	Op de middelbare school werken alleen vakdocenten. Elke docent geeft één vak. Marlies is docent Nederlands.
de mentor	De mentor is een docent die kijkt of het goed gaat met jouw kind op school. De mentor helpt ook bij problemen.	De mentor ziet dat Amir lage cijfers heeft. De mentor gaat met Amir praten.
regelmatig	Vaak.	De mentor vraagt regelmatig aan je kind hoe het met hem gaat. Soms elke week.

lesgeven	Als een docent lesgeeft, dan leert hij de leerlingen nieuwe dingen.	De mentor van Amir geeft ook les als docent Nederlands.
de conciërge	De conciërge zorgt voor het gebouw en neemt soms de telefoon op als je de school belt.	De conciërge is iedere dag als eerste op school, om de deur open te doen.
de zorgcoördinator	Als jouw kind extra hulp nodig heeft, dan helpt de zorgcoördinator om de goede hulp te vinden.	Lisa vindt lezen moeilijk. Moeilijker dan andere kinderen. Lisa gaat naar de zorgcoördinator voor extra hulp.
het schoolrooster	Op het schoolrooster staat welke vakken je kind heeft, hoe laat, in welk lokaal en van welke docent.	Laura kijkt op het schoolrooster om te zien hoe laat ze morgen op school moet zijn.
de lestijden	De lestijden zijn de tijden waarop de lessen starten en stoppen.	Leila kent de lestijden uit haar hoofd. Ze weet precies hoe laat elke les begint.
de afkorting	Wanneer je maar een paar letters van een (lang) woord gebruikt, gebruik je de afkorting. Bijvoorbeeld: a.u.b. in plaats van alstublieft.	Op het rooster staan alleen afkortingen. 'Wi' betekent 'wiskunde'.
(een les) uitvallen	Als een les uitvalt, dan is er geen les.	Vandaag valt de les Engels uit , omdat de docent ziek is.
vrij hebben	Als je kind vrij is, hoeft hij niet naar school.	Woensdag is een korte dag voor Bas. Hij heeft dan de hele middag vrij .
besluiten	Als je iets besluit, dan heb je een keuze gemaakt waarover je (lang) hebt gedacht.	In de pauze mag je kind zelf besluiten wat ze gaat doen. Ze kan op school blijven of ze kan bijvoorbeeld naar de supermarkt.
het huiswerk	Huiswerk is het werk voor school dat je thuis moet maken.	Zara heeft veel huiswerk voor Wiskunde en Engels. Ze moet veel leren.
afgelopen	Als iets is afgelopen, dan is het voorbij. Het einde.	Als alle lessen zijn afgelopen , gaat je kind naar huis.

het tussenuur	Een tussenuur is een uur midden op de dag waarop je kind geen les heeft.	Michael heeft elke woensdag het 4e uur een tussenuur . In het tussenuur maakt hij huiswerk.
het lesuur	Een lesuur is hoelang een les duurt. Een les op de middelbare school duurt 50 minuten.	Het eerste lesuur begint om half 9.
de onderbouw	De onderbouw zijn de laagste klassen van de school.	Op het vmbo zijn jaar 1 en 2 samen de onderbouw . Op de havo en het vwo zijn de jaren 1, 2 en 3 samen de onderbouw .
de bovenbouw	De bovenbouw zijn de hogere klassen van de school.	Op het vmbo zijn jaar 3 en 4 samen de bovenbouw . Op de havo is dit jaar 4 en 5 en op het vwo de jaren 4, 5 en 6.
het profiel	Een profiel is een pakket vakken dat leerlingen kunnen kiezen voor de bovenbouw van het vmbo, de havo of het vwo.	Met het profiel Natuur en Gezondheid kun je later bijvoorbeeld dokter of psycholoog worden.
het keuzevak	Een keuzevak is een vak je zelf kunt kiezen. In de bovenbouw kunnen leerlingen veel vakken zelf kiezen.	Anne houdt van talen en kiest daarom Frans en Duits als keuzevakken .
meetellen	Een cijfer dat meetelt, komt op het rapport.	Het cijfer voor gym telt niet mee voor het diploma.
het advies	Als je een advies krijgt, geeft iemand je een tip, een goed idee of suggestie.	De leerkracht geeft Lisa het advies om meer te oefenen met lezen. Zo wordt ze beter in lezen.
(zich) voorbereiden	Als je je voorbereidt, dan zorg je dat je klaar bent om te beginnen.	Emma maakt altijd haar huiswerk. Zo is ze goed voorbereid op de les.
het beroep	Het werk dat je kiest om te doen.	Zijn beroep is dokter.
de studie	Een studie is wat je na de middelbare school kunt doen op het mbo, het hbo of de universiteit.	Felix doet de studie fysiotherapie op het hbo.

8 Een afspraak maken met een docent

Woord	Betekenis	Voorbeeldzin
een afspraak maken	Als je een afspraak maakt, dan noem je een dag en tijd waarop je iemand ontmoet.	Saïda maakt een afspraak met de mentor om op donderdag om half 4 te praten.
zich afvragen/ ik vraag me af	Als je je iets afvraagt, dan wil je iets weten.	Zara vraagt zich af wat ze kan doen om betere cijfers te halen. Misschien kan ze wel bijles krijgen.
de weg wijzen	Als je iemand de weg wijst, dan vertel je hoe je moet lopen om ergens te komen.	Lisa weet niet waar het sportveld is. De conciërge wijst haar de weg naar het sportveld.
beschikbaar zijn	Als je beschikbaar bent, dan heb je tijd om een afspraak te maken.	Op vrijdagmiddag is de docent altijd beschikbaar om te praten. Hij geeft dan geen les.
de agenda	In de agenda schrijf je afspraken en taken op. De agenda kan een boekje zijn, maar de meeste leerlingen gebruiken een digitale agenda.	De docent kijkt in zijn agenda om te kijken hoe laat zijn afspraak is.
tijd hebben	Als je tijd hebt, dan heb je nog geen andere afspraken gemaakt.	Op maandag geef ik geen les. Ik heb dan tijd om met jou te praten.

9 Praten over spijbelen

Woord	Betekenis	Voorbeeldzin
spijbelen	Als je kind spijbelt, is hij niet op school terwijl het wel moet.	Yamal gaat naar de stad en niet naar school. Hij spijbelt .
zich zorgen maken	Als je je zorgen maakt, dan ben je bang dat er iets vervelends of ergs gebeurt.	Bas is vaak verdrietig. Zijn moeder maakt zich zorgen over hem.
pesten	Als je iemand pest, zeg je vervelende dingen tegen iemand anders. Je doet iemand pijn met woorden of lichamelijk.	De jongens uit de klas pesten Amir. Ze zeggen vervelende dingen tegen hem.
de gezondheid	Als je een goede gezondheid hebt, ben je niet ziek en voel je je goed.	Ik zorg dat mijn kind goed eet en genoeg slaapt. Dat is belangrijk voor de gezondheid van mijn kind.
nablijven	Als je kind moet nablijven, moet hij na de les op school blijven. Nablijven is een straf.	Lisa is de hele week te laat op school. Als straf moet ze nablijven .
de oplossing	Een oplossing is een antwoord op een vraag of een probleem.	Leila heeft hulp nodig met wiskunde. Ze praat met de mentor om een oplossing te bedenken.
de regel	Een regel is een afspraak over staat wat mag en wat niet mag.	Een belangrijke regel op school is dat je niet te laat mag komen.
de straf	Je krijgt straf als je iets verkeerd doet.	Michael heeft ruzie gemaakt met de docent. Als straf moet hij na de les op school schoonmaken.
afwezig	Als je afwezig bent, ben je er niet. Als je kind afwezig is op school, is hij niet op school.	Anne is het laatste uur afwezig , want dan moet ze naar de tandarts.
de leerplicht	In Nederland hebben alle kinderen tussen de 5 en 18 jaar leerplicht. Het is verplicht om naar school te gaan.	Als kinderen spijbelen, houden ze zich niet aan de leerplicht .

de leerplichtambtenaar	De leerplichtambtenaar werkt voor de gemeente en controleert of alle kinderen zich aan de leerplicht houden.	Als een leerling veel spijbelt, moet de school dat tegen de leerplichtambtenaar zeggen.
controleren	Als je iets controleert kijk je of iets goed gaat.	De docent controleert elke les of alle kinderen in de les zijn.
serieus	Als iets serieus is, is het ernstig. Er worden geen grapjes gemaakt.	Spijbelen is een serieus probleem. Als je te veel spijbelt, belt de school de leerplichtambtenaar.

10 Wat is jouw rol?

Woord	Betekenis	Voorbeeldzin
verwachten	Als je iets verwacht, dan denk je dat er iets gaat gebeuren.	De mentor verwacht dat Youssef op tijd bij het gesprek is.
de verwachting	De verwachting is de gedachte dat er iets gaat gebeuren.	De school heeft de verwachting dat ouders hun kinderen helpen met leren.
samenwerken	Als je samenwerkt, dan werk je met meer mensen aan een opdracht.	Zara werkt graag in een groep, want ze houdt van samenwerken .
de opvoeding	De opvoeding is alles wat een ouder doet om ervoor te zorgen dat het goed gaat mijn zijn kind. En om het kind te helpen groeien en ontwikkelen.	Je kind leren dat je altijd 'dankjewel' moet zeggen en dat je anderen moet helpen, horen bij een goede opvoeding .
het onderwijs	Alle scholen samen in Nederland zijn samen 'het onderwijs'. Je kind krijgt onderwijs op de basisschool, de middelbare school en ook op het mbo, hbo of de universiteit.	Leila gaat naar het hbo. Ze wil later docent worden en in het onderwijs werken.
kennismaken	Als je met iemand kennismaakt, dan zie je die persoon voor het eerst en vertel je wie je bent.	Lisa gaat voor het eerst naar school. Op de eerste dag gaat ze kennismaken met haar nieuwe klasgenoten.
aangenaam kennis te maken	Je zegt 'aangenaam kennis te maken' als je iemand voor het eerst ontmoet. Je zegt dan dat je blij bent om die persoon te ontmoeten.	Aangenaam kennis te maken, ik ben Marlies.
het contact	Je hebt contact met iemand, als je met iemand praat. Dat kan in het echt, via de telefoon of via e-mail.	Docenten vinden het belangrijk om contact te hebben met de ouders van hun leerlingen.

betrokken (zijn)	Als je betrokken bent bij iets, dan vind je dat belangrijk en wil je er meer over weten.	Saïda vraagt elke dag aan Amir hoe het op school gaat. Ze is erg betrokken bij het onderwijs van Amir. Ze is een betrokken ouder.
de ontwikkeling	De manier waarop je (kind) verandert, leert en groeit heet 'de ontwikkeling'.	Leren plannen en aan de toekomst denken komt pas laat in de ontwikkeling van kinderen.
zorgen maken over	Als je je zorgen maakt, dan ben je bang dat er iets vervelends of ergs gebeurt.	Bas is vaak verdrietig. Zijn moeder maakt zich zorgen over hem.
letten op	Als je goed oplet, dan kijk en luister je met aandacht.	Amir vindt biologie een leuk vak. Hij wil in de les goed oplettten . Dan leert hij veel.

11 Het huiswerk

Woord	Betekenis	Voorbeeldzin
het huiswerk	Huiswerk is het werk voor school dat je thuis moet maken.	Zara heeft veel huiswerk voor Wiskunde en Engels. Ze moet veel leren.
de middelbare school	De school voor kinderen vanaf 12 jaar. Er zijn verschillende niveaus.	Na groep 8 gaat Amir naar de middelbare school .
het vak	Een vak is een les op school.	Amir is goed in het vak wiskunde.
de toets	Bij een toets moet je antwoord geven op vragen. Kinderen maken een toets om te laten zien hoe goed ze zijn in een vak. Ook: een test.	Lotte is hard aan het leren. Morgen heeft ze een toets voor Nederlands en ze wil een hoog cijfer halen.
alvast	Als je alvast iets doet, dan doe je dat vóórdát er iets anders gebeurt.	Leila doet 's avonds alvast haar boeken in haar tas voor de volgende dag.
de brugklas	De brugklas is de eerste klas van de middelbare school.	Anne zit in groep 8. Volgend jaar gaat ze naar de brugklas .
lastig	Iets dat lastig is, is moeilijk.	Adam vindt het lastig om thuis huiswerk te maken. Er is veel geluid en hij kan zich niet concentreren.
wennen	Als je ergens aan went, dan wordt iets nieuws langzaam gewoon voor je. Ergens aan wennen kost tijd.	De middelbare school is erg groot. Zara moest daar in de brugklas erg aan wennen . Want haar basisschool was juist klein.
de agenda	In de agenda schrijf je afspraken en taken op. De agenda kan een boekje zijn, maar de meeste leerlingen gebruiken een digitale agenda.	De docent kijkt in zijn agenda om te kijken hoe laat zijn afspraak is.

Magister	Magister is een website waarop alle persoonlijke informatie van jouw kind staat: zijn cijfers, zijn rooster, zijn aanwezigheid.	Youssef kijkt op Magister om de cijfers van zijn dochter te bekijken.
zorgen dat	Als je ervoor zorgt dat iets gebeurt, dan doe je moeite dat het er gebeurt.	Leila zorgt ervoor dat ze haar huiswerk af heeft voordat ze naar haar vriendin gaat.
plannen	Als je iets plant, dan maak je een plan. Je bepaalt hoe en wanneer je iets gaat doen.	Anne vindt het moeilijk om te plannen wanneer ze haar huiswerk moet maken.
zich concentreren	Als je je concentreert, dan richt je al je aandacht op dat wat je moet doen.	Zara zet haar telefoon en de televisie uit als ze gaat leren. Ze wil zich goed kunnen concentreren .
afgeleid zijn	Als je afgeleid bent, dan kun je je aandacht niet bij je werk houden. Je kunt je niet concentreren.	Zara is snel afgeleid van haar huiswerk als haar broer en zus ook thuis zijn.
de interesse	Als iets je interesse heeft, dan vind je het leuk en dan wil je er graag meer over weten.	Kevin heeft interesse in muziek. Hij speelt gitaar en luistert naar de radio.
de pauze	Als je pauze neemt, dan stop je even met je werk om te eten of even wat anders te doen.	Op school hebben de leerlingen elke middag een pauze van een half uur om te eten.
de activiteit	Een activiteit is iets wat je kunt doen of waar je actief mee bezig bent.	De school organiseert veel activiteiten : excursies, een sportdag en elk jaar een schoolfeest.
overhoren	Als je je kind overheert, dan stel je je kind vragen over wat hij heeft geleerd.	Saïda overhoort haar zoon over zijn huiswerk Frans. Morgen heeft hij een toets.
uitleggen	Als je iets uitlegt, dan vertel je het zo dat iemand anders het kan begrijpen.	Leila vraagt de docent wiskunde of hij een opdracht nog een keer kan uitleggen . Ze vindt het moeilijk.
de onvoldoende	Een onvoldoende is een laag cijfer. In Nederland is elk cijfer onder de 5,5 een onvoldoende.	Amir haalt vaak een onvoldoende voor Engels. Hij vindt Engels heel moeilijk.

motiveren	Als je je kind motiveert, dan zorg je ervoor dat hij zin krijgt om iets te doen.	Youssef motiveert zijn dochter om hard te werken. Hij vertelt haar dat als je hard leert, je later een goede baan krijgt.
voorbereiden	Als je je voorbereidt, dan zorg je dat je klaar bent om te beginnen.	Emma maakt altijd haar huiswerk. Zo is ze goed voorbereid op de les.
het compliment	Als je iemand een compliment geeft, dan zeg je iets goeds over die persoon.	Saïda ziet dat haar zoon hard heeft geleerd. Ze geeft hem een compliment : Goed gewerkt, Amir!
trots (zijn op)	Als je trots bent op iemand, vind je dat die persoon iets goed gedaan heeft.	Saïda is heel trots op haar zoon. Hij heeft zijn diploma gehaald!
belonen	Als je iemand beloont, dan geef je hem iets omdat hij iets goed heeft gedaan.	Als Amir zijn huiswerk af heeft, beloont zijn moeder hem met een ijsje.
de huiswerkbegeleiding	Bij huiswerkbegeleiding krijgt je kind extra hulp bij het maken van huiswerk.	Amir maakt zijn huiswerk op school, want daar krijgt hij huiswerk begeleiding .
de bijles	Op bijles krijgt je kind extra hulp bij één vak.	Leila volgt bijles voor Engels, omdat ze daar slechte cijfers voor haalt.
regelmatig	Vaak.	De mentor vraagt regelmatig aan je kind hoe het met hem gaat. Soms elke week.
het rapport	Het rapport is een papier met alle cijfers die je kind heeft gehaald. Het gemiddelde cijfer van elk vak staat erop.	Zara heeft een goed rapport . Ze kan over naar de volgende klas.
de afleiding	Afleiding is iets wat je aandacht trekt.	Het is druk bij Zara thuis. Haar broer en zus praten hard. Ze vertelt de mentor over deze afleiding .
de ontspanning	Als je je ontspant, dan doe je rustig aan nadat je hard hebt gewerkt.	Als Michael zijn huiswerk af heeft, gaat hij buiten voetballen als ontspanning .

de oplossing	Een oplossing is een antwoord op een vraag of een probleem.	Leila heeft hulp nodig met wiskunde. Ze praat met de mentor om een oplossing te bedenken.
--------------	---	--

12 Een rapportgesprek

Woord	Betekenis	Voorbeeldzin
het rapportgesprek	Als een docent de ouder uitnodigt om te praten over het rapport, dan heet dat een rapportgesprek.	Youssef gaat de mentor bij het rapportgesprek vragen of Leila over kan naar het volgende jaar.
het rapport	Het rapport is een papier met alle cijfers die je kind heeft gehaald. Het gemiddelde cijfer van elk vak staat erop.	Zara heeft een goed rapport . Ze kan over naar de volgende klas.
het cijfer	Een cijfer laat zien hoe goed een leerling een toets of opdracht heeft gemaakt. In Nederland is 1 het laagste cijfer en 10 het hoogste cijfer.	Lisa is goed in taal. Ze haalt er hoge cijfers voor.
het vak	Een vak is een les op school.	Amir is goed in het vak wiskunde.
goed/slecht of onvoldoende/voldoende staan	Als je wil zeggen welke cijfer een kind voor een vak heeft, kun je zeggen: mijn kind staat een 7 voor Nederlands.	Bas heeft hard geleerd voor aardrijkskunde. Hij staat nu voldoende .
de onvoldoende	Een onvoldoende is een laag cijfer. In Nederland is elk cijfer onder de 5,5 een onvoldoende.	Amir haalt vaak een onvoldoende voor Engels. Hij vindt Engels heel moeilijk.
aanwezig zijn	Als je aanwezig bent, dan ben je op school.	De docent controleert elke dag of alle kinderen aanwezig zijn.
de cijferlijst	Op de cijferlijst staan alle cijfers van alle toetsen die je hebt gemaakt.	Lisa heeft hard gewerkt. Ze wil geen onvoldoendes op haar cijferlijst hebben.
de stress	Als je stress hebt, dan ben je te druk. Je bent moe en kunt je slecht concentreren.	Sommige leerlingen krijgen stress als ze moeten leren voor belangrijke toetsen.
de bijles	Op bijles krijgt je kind extra hulp bij één vak.	Leila volgt bijles voor Engels, omdat ze daar slechte cijfers voor haalt.

zitten blijven/ blijven zitten	Als je blijft zitten, dan kun je niet naar het volgende jaar. Je moet hetzelfde jaar nog een keer doen.	Chantal heeft veel onvoldoendes op haar rapport. Ze blijft dit jaar zitten in de tweede klas.
overgaan	Als je overgaat, dan kun je naar het volgende jaar. Je hebt allemaal voldoende op je rapport.	Adam heeft een goed rapport. Hij gaat over naar de derde klas.

13 Praten over pesten

Woord	Betekenis	Voorbeeldzin
pesten	Als je iemand pest, zeg je vervelende dingen tegen iemand anders. Je doet iemand pijn met woorden of lichamelijk.	De jongens uit de klas pesten Amir. Ze zeggen vervelende dingen tegen hem.
uitnodigen voor	Als je iemand uitnodigt, vraag je of iemand naar jou toe komt. Je vraagt iemand om je gast te zijn.	De leerkracht nodigt ouders uit om op school te komen en te praten.
vragen stellen	Vragen stellen is hetzelfde als 'iets vragen'.	Ik wil iets weten over de schoolboeken. Aan wie kan ik mijn vraag stellen?
stil zijn	Als je kind stil is in de klas, dan praat hij niet met andere kinderen of met vrienden.	Elsa is erg stil in de klas. Misschien is er iets gebeurd waardoor ze zich niet goed voelt.
iets merken van	Als je iets merkt, dan zie, voel of hoor je iets.	Op school is Leon vaak verdrietig. De mentor vraag zijn moeder of ze daar thuis ook iets van merkt .
gemeen	Iemand die gemeen doet, doet niet aardig en doet vervelende dingen.	De jongens uit de klas vragen Bas niet om met hen te voetballen. Dat is gemeen van ze.
in de gaten houden	Als je iets in de gaten houdt, dan kijk je of iets goed gaat.	Youssef ziet dat zijn dochter vaak moe is. Hij houdt goed in de gaten of ze genoeg slaapt.
spijbelen	Als je kind spijbelt, is hij niet op school terwijl het wel moet.	Yamal gaat naar de stad en niet naar school. Hij spijbelt .
de ruzie	Als je ruzie hebt met iemand, dan ben je boos op elkaar.	Amir en zijn broer willen allebei televisiekijken. Ze maken ruzie over wie er een programma mag kiezen.

op de hoogte houden	Als je iemand op de hoogte houdt, dan vertel je iemand hoe het gaat.	De docent houdt de ouders op de hoogte over hoe het op school met hun kind gaat.
opvallen	Als iets opvalt, dan zie je iets omdat het anders is dan normaal.	Het valt op dat Lisa erg stil is deze week. Normaal praat ze veel met haar vriendinnen.

14 Het tienminutengesprek

Woord	Betekenis	Voorbeeldzin
het tienminutengesprek	Het tienminutengesprek is een gesprek dat een ouder met een vakdocent voert over één vak.	Vanavond heeft Youssef een tienminutengesprek met de docent biologie van zijn dochter. Hij gaat de docent vragen waarom zijn dochters lage cijfers haalt voor biologie.
de docent	Een docent geeft les op de middelbare school. Ook: leraar.	Op de middelbare school heeft je kind voor ieder vak een andere docent .
Biologie	Bij het vak Biologie leer je over alles wat leeft: mensen, dieren en planten.	Vandaag gaat de les Biologie over planten en bomen.
het vak	Een vak is een les op school.	Amir is goed in het vak wiskunde.
de onvoldoende	Een onvoldoende is een laag cijfer. In Nederland is elk cijfer onder de 5,5 een onvoldoende.	Amir haalt vaak een onvoldoende voor Engels. Hij vindt Engels heel moeilijk.
het cijfer	Een cijfer laat zien hoe goed een leerling een toets of opdracht heeft gemaakt. In Nederland is 1 het laagste cijfer en 10 het hoogste cijfer.	Lisa is goed in taal. Ze haalt er hoge cijfers voor.
vragen stellen	Vragen stellen is hetzelfde als 'iets vragen'.	Ik wil iets weten over de schoolboeken. Aan wie kan ik mijn vraag stellen?
de oplossing	Een oplossing is een antwoord op een vraag of een probleem.	Leila heeft hulp nodig met wiskunde. Ze praat met de mentor om een oplossing te bedenken.
de vakdocent	Een vakdocent is een docent die één vak geeft. Vakdocenten werken vaak op de middelbare school.	Op de middelbare school werken alleen vakdocenten. Elke docent geeft één vak. Marlies is docent Nederlands.

hoe doet hij het	Hoe doet hij het...' betekent hetzelfde als bij 'hoe gaat het bij...'	Mijn zoon vindt het huiswerk voor Engels moeilijk. Hoe doet hij het in de klas?
de toets	Bij een toets moet je antwoord geven op vragen. Kinderen maken een toets om te laten zien hoe goed ze zijn in een vak. Ook: een test.	Lotte is hard aan het leren. Morgen heeft ze een toets voor Nederlands en ze wil een hoog cijfer halen.
het werkstuk	Een werkstuk is een lange tekst die een leerling schrijft over een onderwerp.	Voor het vak Biologie schrijft Amir een werkstuk van 8 pagina's over bomen in Nederland.
een cijfer ophalen	Als je een cijfer moet ophalen, dan moet je een hoger cijfer halen zodat je weer voldoende staat.	Leila staat een 4 voor biologie. Ze moet het cijfer ophalen naar een 6 om naar de volgende klas te kunnen.
na schooltijd	Als je iets na schooltijd moet doen, dan moet je dat doen als alle lessen zijn afgelopen.	Na schooltijd gaat Bas meestal meteen naar huis, maar op dinsdag blijft hij op school. Dan heeft hij bijles.

15 Het driehoekgesprek

Woord	Betekenis	Voorbeeldzin
het driehoekgesprek	Een driehoekgesprek is een gesprek tussen de ouder, het kind en de docent. Het kind vertelt hoe hij het zelf vindt gaan op school.	In het driehoekgesprek vertelt Bas zijn vader en mentor dat hij tevreden is over zijn rapport en welk profiel hij volgend jaar wil doen.
de mentor	De mentor is een docent die kijkt of het goed gaat met jouw kind op school. De mentor helpt ook bij problemen.	De mentor ziet dat Amir lage cijfers heeft. De mentor gaat met Amir praten.
het doel	Als je een doel hebt, dan werk je om dat te bereiken.	Michael heeft het doel om sportdocent te worden. Daarom sport hij elke dag.
het profiel	Een profiel is een pakket vakken dat leerlingen kunnen kiezen voor de bovenbouw van het vmbo, de havo of het vwo.	Met het profiel Natuur en Gezondheid kun je later bijvoorbeeld dokter of psycholoog worden.
goed staan voor	Als je er op school goed voor staat, dan heb je goede cijfers en kun je over naar het volgende jaar.	Zara staat er goed voor op school. Ze heeft goede cijfers en ze mag over naar de volgende klas.
tevreden zijn	Als je tevreden bent, ben je blij met wat je hebt.	Amir is tevreden met zijn cijfers. Hij staat voor alle vakken voldoende.
de leerling	Een leerling is een kind dat les krijgt op school. Een leerling is tussen de 4 en 18 jaar oud.	In groep 8 zitten 20 leerlingen .
de docent	Een docent geeft les op de middelbare school. Ook: leraar.	Op de middelbare school heeft je kind voor ieder vak een andere docent .

16 Je kind thuis helpen

Woord	Betekenis	Voorbeeldzin
ondersteunen	Als je iemand ondersteunt, dan help je iemand die een probleem heeft.	Youssef ondersteunt zijn dochter als ze huiswerk moet maken dat ze moeilijk vindt.
de tip	Een tip is een goed idee of interessante informatie.	De juf gaf me de tip om naar een open dag te gaan.
het huiswerk	Huiswerk is het werk voor school dat je thuis moet maken.	Zara heeft veel huiswerk voor Wiskunde en Engels. Ze moet veel leren.
plannen	Als je iets plant, dan maak je een plan. Je bepaalt hoe en wanneer je iets gaat doen.	Anne vindt het moeilijk om te plannen wanneer ze haar huiswerk moet maken.
regelen	Als je iets regelt, dan zorg je dat het gebeurt of je organiseert iets.	Lotte moet veel regelen voor het schoolfeest: de muziek, het eten en drinken, de ballonnen...
zelfstandig	Je bent zelfstandig, als je geen hulp nodig hebt van andere mensen of dingen. Je kunt het alleen. Je kunt voor jezelf zorgen.	Als kinderen ouder worden, gaan ze steeds meer dingen zelf doen. Ze worden steeds zelfstandiger .
volwassen	Een volwassen mens is klaar met groeien. In Nederland ben je officieel volwassen als je 18 jaar bent.	Volwassen zijn heeft niet alleen met je leeftijd te maken, maar ook met je gedrag en hoe je denkt.
de keuze	Als je tussen twee of meer dingen moet kiezen, maak je een keuze.	Er zijn zoveel goede scholen, dat Saïda geen keuze kan maken.
serieus nemen	Als je iets serieus neemt, dan vind je het belangrijk en heb je er aandacht voor.	Saïda neemt de problemen van Amir heel serieus . Ze praten er samen over. Zo voelt Amir zich belangrijk.
de puber	Een puber is een persoon tussen de 10 en 18 jaar. Een puber is geen kind meer, maar is ook nog niet helemaal volwassen.	Michael is een echte puber : hij slaapt veel, hij groeit hard en spreekt veel af met zijn vrienden.

afspreken	Als je een afspraak maakt, dan noem je een dag en tijd waarop je iemand ontmoet.	Saïda maakt een afspraak met de mentor om op donderdag om half 4 te praten.
nadenken over	Als je nadenkt, dan denk je over een onderwerp.	Kevin denkt na over zijn toekomst. Hij wil later gaan studeren op het hbo en een goede baan krijgen.
de toekomst	De toekomst is de tijd die nog komt.	Elsa is nu nog jong, maar in de toekomst wil ze graag in de zorg werken.
je best doen	Als je je best doet, doe je iets zo goed mogelijk.	Leila werkt hard. Ze doet goed haar best op school.
de afleiding	Afleiding is iets wat je aandacht trekt.	Het is druk bij Zara thuis. Haar broer en zus praten hard. Ze vertelt de mentor over deze afleiding .
zich concentreren	Als je je concentreert, dan richt je al je aandacht op dat wat je moet doen.	Zara zet haar telefoon en de televisie uit als ze gaat leren. Ze wil zich goed kunnen concentreren .
het contact	Je hebt contact met iemand, als je met iemand praat. Dat kan in het echt, via de telefoon of via e-mail.	Docenten vinden het belangrijk om contact te hebben met de ouders van hun leerlingen.
de rugzak	Een rugzak is een tas die je op je rug draagt.	Zara koopt een grote rugzak . Zo kan ze alle boeken makkelijk meenemen naar school.
het schrift	Een schrift is een boekje met lege bladzijden waarin je kunt schrijven.	Adam schrijft een opdracht in zijn schrift .
het schoolboek	Schoolboeken zijn boeken met informatie. Elk vak heeft een eigen schoolboek. Je gebruikt een schoolboek om uit te leren.	Saïda koopt elk jaar nieuwe schoolboeken voor haar zoon. Hij heeft elk jaar andere vakken.
de regel	Een regel is een afspraak over staat wat mag en wat niet mag.	Een belangrijke regel op school is dat je niet te laat mag komen.

het eens zijn	Als je het ergens mee eens bent, dan heb je dezelfde mening. Je denkt er hetzelfde over.	Saïda en Youssef vinden het allebei belangrijk om thuis hun eigen taal te spreken. Ze zijn het met elkaar eens .
het voorstel	Als je een voorstel doet, dan vertel je je plan. Andere mensen moet dan zeggen of ze het goed vinden.	Zara moet vroeg thuis zijn van haar ouders. Dat wil ze niet. Ze doet een voorstel om later thuis te komen.
uitleggen	Als je iets uitlegt, dan vertel je het zo dat iemand anders het kan begrijpen.	Leila vraagt de docent wiskunde of hij een opdracht nog een keer kan uitleggen . Ze vindt het moeilijk.
tegenwoordig	Nu. In deze tijd.	Vroeger had niemand een computer. Tegenwoordig hebben alle kinderen een computer met internet.

17 De puberteit

Woord	Betekenis	Voorbeeldzin
de puberteit	De puberteit zijn de jaren waarin iemand zich ontwikkelt van kind tot volwassene. De puberteit begint bij elk kind op een ander moment.	In de puberteit groeien kinderen hard, slapen ze veel en worden ze zelfstandiger.
de puber	Een puber is een persoon tussen de 10 en 18 jaar. Een puber is geen kind meer, maar is ook nog niet helemaal volwassen.	Michael is een echte puber : hij slaapt veel, hij groeit hard en spreekt veel af met zijn vrienden.
omgaan met	Als je ergens mee moet omgaan, dan reageer je op iets.	Youssef weet goed hij met zijn puber-dochter Leila moet omgaan . Hij heeft al een oudere dochter.
zich ontwikkelen	Als je je ontwikkelt, dan verander, groei en leer je.	De leerkracht kijkt goed naar hoe de leerlingen in zijn klas zich ontwikkelen .
de volwassene	Een volwassene is een persoon vanaf 18 jaar. Je bent dan geen kind meer.	Amir is 18 jaar en volwassen . Hij mag nu zonder zijn ouders op reis.
volwassen	Een volwassen mens is klaar met groeien. In Nederland ben je officieel volwassen als je 18 jaar bent.	Volwassen zijn heeft niet alleen met je leeftijd te maken, maar ook met je gedrag en hoe je denkt.
de ruzie	Als je ruzie hebt met iemand, dan ben je boos op elkaar.	Amir en zijn broer willen allebei televisiekijken. Ze maken ruzie over wie er een programma mag kiezen.
streng	Strengere mensen denken altijd aan de regels en geven weinig vrijheid.	De docent Wiskunde is heel streng . De leerlingen in haar klas mogen niet met elkaar praten en niet samenwerken.
zelfstandig	Je bent zelfstandig, als je geen hulp nodig hebt van andere mensen of dingen. Je kunt het alleen. Je kunt voor jezelf zorgen.	Als kinderen ouder worden, gaan ze steeds meer dingen zelf doen. Ze worden steeds zelfstandiger .

onzeker	Als je onzeker bent, heb je weinig vertrouwen in jezelf.	Elsa is onzeker over haar uiterlijk. Ze vindt zichzelf niet mooi.
de ruimte	Als je je kind vrijheid geeft om zelf dingen te doen en te ontdekken, geef je hem de ruimte.	Amir krijgt geld om zelf kleren te kopen. Hij krijgt de ruimte om zelf keuzes te maken en te leren hoe je met geld omgaat.
zich gedragen	Hoe je je gedraagt, betekent hoe je doet.	Bas gedraagt zich vreemd deze week. Hij eet niet en hij praat niet met zijn ouders.
tevreden zijn	Als je tevreden bent, ben je blij met wat je hebt.	Amir is tevreden met zijn cijfers. Hij staat voor alle vakken voldoende.
de energie	Energie is de kracht om iets te doen.	Pubers willen vaak niet vroeg wakker worden, want 's ochtends hebben ze weinig energie .
heftig	Iets dat heftig is, is heel erg.	Ling heeft heftige emoties: het ene moment is ze blij en 5 minuten later is ze boos.
de emotie	Een emotie is een sterk gevoel.	Voorbeelden van emoties zijn boos, blij en bang.
zich houden aan	Als je je ergens aan houdt, dan doe je zoals is afgesproken.	Amir houdt zich aan de regels van zijn moeder. Als zijn moeder zegt dat hij 5 uur thuis moet zijn, is hij 5 uur thuis.
de mening	Je mening is wat je vindt van iemand of iets.	Chantal en Adam hebben een andere mening over de docent Nederlands. Chantal vindt haar leuk, Adam vindt haar niet leuk.
het eens zijn	Als je het ergens mee eens bent, dan heb je dezelfde mening. Je denkt er hetzelfde over.	Saïda en Youssef vinden het allebei belangrijk om thuis hun eigen taal te spreken. Ze zijn het met elkaar eens .
serieus	Als iets serieus is, is het ernstig. Er worden geen grapjes gemaakt.	Spijbelen is een serieus probleem. Als je te veel spijbelt, belt de school de leerplichtambtenaar.

het meningsverschil	Je hebt een meningsverschil met iemand als je allebei een andere mening hebt.	Amir en zijn moeder hebben een meningsverschil over hoe belangrijk school is. Amir vindt school niet zo belangrijk. Zijn moeder vindt school heel erg belangrijk.
plannen	Als je iets plant, dan maak je een plan. Je bepaalt hoe en wanneer je iets gaat doen.	Anne vindt het moeilijk om te plannen wanneer ze haar huiswerk moet maken.
(geld) sparen	Als je geld spaart, dan bewaar je geld voor later.	Zeynep wil veel geld sparen , omdat ze een auto wil kopen.
de interesse	Als iets je interesse heeft, dan vind je het leuk en dan wil je er graag meer over weten.	Kevin heeft interesse in muziek. Hij speelt gitaar en luistert naar de radio.
nadenken over	Als je nadenkt, dan denk je over een onderwerp.	Kevin denkt na over zijn toekomst. Hij wil later gaan studeren op het hbo en een goede baan krijgen.
de identiteit	Je identiteit is alles wat jou maakt tot wie jij bent.	Met zijn kleding wil Michael graag zijn identiteit laten zien.
mening geven	Als je je mening geeft, zeg je wat je denkt over een onderwerp.	Zara geeft graag haar mening over politiek. Ze vindt het interessant en wil er met anderen over praten.
het uiterlijk	Je uiterlijk is hoe je eruitziet. Bij je uiterlijk horen bijvoorbeeld je kleding en je haar.	Masha staat elke dag 2 uur voor de spiegel. Ze vindt haar uiterlijk heel belangrijk.
erbij horen	Als je ergens bij hoort, dan ben je deel van de groep.	Bella hoort bij de sportieve kinderen uit de klas. Ze sport vaak samen met de groep.
uitnodigen	Als je iemand uitnodigt, vraag je of iemand naar jou toe komt. Je vraagt iemand om je gast te zijn.	De leerkracht nodigt ouders uit om op school te komen en te praten.

wennen aan	Als je ergens aan went, dan wordt iets nieuws langzaam gewoon voor je. Ergens aan wennen kost tijd.	De middelbare school is erg groot. Zara moest daar in de brugklas erg aan wennen . Want haar basisschool was juist klein.
de aandacht	Je geeft iemand aandacht, als je laat zien dat je iemand opmerkt of iemand belangrijk vindt.	Youssef geeft al zijn kinderen thuis veel aandacht . Bij het eten vraagt hij aan elk kind hoe het gaat.
het compliment	Als je iemand een compliment geeft, dan zeg je iets goeds over die persoon.	Saïda ziet dat haar zoon hard heeft geleerd. Ze geeft hem een compliment : Goed gewerkt, Amir!
overtreden	Als je een regel overtreedt, dan breek je de regel.	Als Kevin te laat op school komt, dan overtreedt hij de regel om op tijd te komen.
de straf	Je krijgt straf als je iets verkeerd doet.	Michael heeft ruzie gemaakt met de docent. Als straf moet hij na de les op school schoonmaken.
opvoeden	Het opvoeden van een kind is alles wat een ouder doet om ervoor te zorgen dat het goed gaat mijn zijn kind. En om het kind te helpen groeien en ontwikkelen.	Het opvoeden van een puber is niet altijd makkelijk. Het is heel anders dan een jong kind.
creatief	Een creatief persoon maakt nieuwe, eigen dingen. Een creatief persoon houdt vaak van kunst en muziek.	Amber is heel creatief . Ze maakt haar eigen kleding en ze houdt van schilderen.
ervaren	Als je iets ervaart, dan maak je iets mee en daarom weet je hoe het voelt.	Saïda geeft haar zoon geen geld meer. Ze wil dat hij zelf ervaart hoe het is om te werken voor zijn geld.

18 Taal thuis en op school

Woord	Betekenis	Voorbeeldzin
de identiteit	Je identiteit is alles wat jou maakt tot wie jij bent.	Met zijn kleding wil Michael graag zijn identiteit laten zien.
de trots	Als je trots bent op iemand, vind je dat die persoon iets goed gedaan heeft.	Saïda is heel trots op haar zoon. Hij heeft zijn diploma gehaald!
delen met	Als je iets deelt, dan praat je over een gevoel of iets wat er gebeurd is.	Bas deelt zijn gevoel met zijn moeder. Hij vertelt haar dat hij bang is om slechte cijfers te halen.
serieuze	Als iets serieus is, is het ernstig. Er worden geen grapjes gemaakt.	Spijbelen is een serieus probleem. Als je te veel spijbelt, belt de school de leerplichtambtenaar.
het onderwerp	Een onderwerp is waar het over gaat.	Adam vindt de natuur een belangrijk onderwerp . Hij praat er graag over.
het buitenland	Voor iemand in Nederland is het buitenland alle landen buiten Nederland.	Karin wil graag naar het buitenland, bijvoorbeeld naar Engeland of Spanje.
opgroeien	Waar je opgroeit, is waar je bent geboren en als kind woont tot je volwassen bent.	Saïda is in Egypte opgegroeid, maar ze woont nu met haar familie in Nederland.
de puberteit	De puberteit zijn de jaren waarin iemand zich ontwikkelt van kind tot volwassene. De puberteit begint bij elk kind op een ander moment.	In de puberteit groeien kinderen hard, slapen ze veel en worden ze zelfstandiger.
uitleggen	Als je iets uitlegt, dan vertel je het zo dat iemand anders het kan begrijpen.	Leila vraagt de docent wiskunde of hij een opdracht nog een keer kan uitleggen . Ze vindt het moeilijk.

verbeteren	Als je iets verbetert, dan wil je het beter maken dan het was.	Amir is niet tevreden over zijn opdracht. Hij wil hem nog verbeteren .
onzeker	Als je onzeker bent, heb je weinig vertrouwen in jezelf.	Elsa is onzeker over haar uiterlijk. Ze vindt zichzelf niet mooi.
herhalen	Als je iets herhaalt, doe of zeg je hetzelfde twee keer.	Saïda herhaalt elke dag tegen Amir dat hij zijn kamer moet opruimen, maar hij doet het nooit.
horen bij	Als je ergens bij hoort, dan ben je deel van de groep.	Bella hoort bij de sportieve kinderen uit de klas. Ze sport vaak samen met de groep.
de activiteit	Een activiteit is iets wat je kunt doen of waar je actief mee bezig bent.	De school organiseert veel activiteiten : excursies, een sportdag en elk jaar een schoolfeest.
verzinnen	Als je iets verzint, dan bedenk je iets nieuws.	Kevin wil iets leuks doen met zijn vrienden, maar hij weet niet wat. Hij kan niets verzinnen .
de emotie	Een emotie is een sterk gevoel.	Voorbeelden van emoties zijn boos, blij en bang.
opzoeken	Als je iets opzoekt, dan zoek je iet waarvan weet je al waar je het kunt vinden.	Zara is het recept voor appeltaart vergeten. Ze zoekt het op in haar kookboek.

